

1.2.2021

MML 6104/00 08/2021

Maa- ja metsätalousministeriö

kirjaamo@mmm.fi

timo-ville.nieminen@mmm.fi

Maa- ja metsätalousministeriön lausuntopyyntö VN/1264/2021-MMM

MAANMITTAUSLAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI ERÄIDEN MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALALLA COVID-19-EPIDEMIAN VUOKSI SOVELLETTAVISTA VÄLIAIKAISISTA MENETTELYISTÄ ANNETTUIEN LAKIEN VOIMAANTULOSÄÄNNÖSTEN MUUTTAMISESTA

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Maanmittauslaitosta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi eräiden maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla covid-19-epidemian takia sovellettavista väliaikaisista menettelyistä annettujen lakien voimaantulosäätöjen muuttamisesta. Maanmittauslaitos lausuu asiassa seuraavaa.

Kokonaisuutena Maanmittauslaitoksen suorittavissa arvioinnissa sisältävissä kiinteistötoimituksissa 4.5.2020 voimaan saatu väliaikainen lainsäädäntö, 302/2020, on havaittu todella tärkeäksi. MML:n palvelukykyyn ylläpidon kannalta lainsäädäntöä on pidettävä suorastaan kriittisen tärkeänä. Kun on ilmeisen mahdollista, että kokoontumisrajoituksia on voimassa vielä syksyllä 2021, Maanmittauslaitos pitää ns. Korona -lain, 302/2020, voimaantulon jatkamista jo siitä syystä tarpeellisenä.

Maanmittauslaitoksen toimitusinsinööreille on vuoden 2021 kuluessa jo tehty ”korona -menettelytavat” -kysely, jossa on tullut esille seuraavaa.

- Noin 2/3 osaa kiinteistöjen arviointitoimituksia tekevistä toimitusinsinööreistä on soveltanut toimituksissaan ns. Korona -lain etäosallistumismenettelyjä.
 - Yleisin osallistumistapa toimituskokouksiin on ollut puhelinyhteys.
 - Toiseksi yleisin on ollut videoyhteys skype- tai teams -sovelluksella.

1.2.2021

MML 6104/00 08/2021

- Kolmanneksi yleisin what's up -videopuhelu.
- Asiakkaat ovat pitäneet etäosallistumismenettelyjä pääsääntöisesti hyvinä. Ongelmana ovat ainoastaan olleet tekniset esim. skype -yhteyteen liittyvät haasteet. Nekin ovat nyt vähentyneet, kun toimitusinsinöörit ovat siirtyneet teams -sovelluksen käyttäjiksi.
- Asianosaiset tiedustelevat etäosallistumismahdollisuutta yli 60 %:ssa niissäkin tapauksissa, kun kokous ko. maakunnan kokoontumisrajoitusten puitteissa olisi järjestettävissä ns. perinteisenä läsnäoloon perustuvana kokouksena.
- Etäosallistumismenettelystä ei ole Maanmittauslaitoksen tiedossa ainuttakaan oikeusturvan toteutumiseen liittyvää reklaamaatiota.
- Kirjallista menettelyä on arviointitoimituksissa sovellettu tosiasiallisesti (*de facto*) vain vähän isompien infrastruktuurihankkeiden ennakkohaltuunottotilanteissa.
 - Sanotuissa harvoissa tilanteissa kirjallinen menettely on kuitenkin toiminut erittäin hyvin.
 - Tiedossa ei ole tapauksia, joissa asiakas (maataan ja muuta omaisuuttaan pakkolunastuksessa menettävä maanomistaja) olisi pitänyt menettelyä huonona. Kyselyn perustella yli 70 % asiakkaista mieltää kirjallisen toimitusmenettelyn ”todella hyvänä” tai ”hyvänä”, loput, alle 30 %, ”kohtalaisena”.
 - Pääsääntöisesti maanomistajat eivät etukäteen edes odota, että ennakkohaltuunotto ns. normaalioloissa käsiteltäisiin isossa, suuren läsnäolijajoukon kokouksessa. Huolellinen ja laadukas tiedottaminen yhdistettynä mahdollisuuteen olla puhelin- tai videopuhelukontaktissa toimitusinsinööriin on nähty erinomaisena palveluna.
 - Kevään ja kesän 2021 alkavien infrastruktuurihankkeiden ennakkohaltuunotot on jo suunniteltu toteutettavaksi pääsääntöisesti lakiin perustuvan kirjallisen menettelyn mukaisesti. Syyskaudella alkavia hankkeita koskien olisi töiden suunnittelun ja hankkeista vastaavien rakentajien aikataulujen näkökulmasta tärkeää, että väliaikaisen ns. korona -lain, 302/2020, voimassaolosta saataisiin lain soveltajille varmuus hyvissä ajoin.

1.2.2021

MML 6104/00 08/2021

Lisäksi, vaikka ns. koronalaki, 302/2020, sellaisenaan mahdollistaa paljon ja toimitusmenettelyn kehittämistä, laajojen toimitusten valmiiksi saamisessa on nykyisenä poikkeusaikana useita haasteita kaikissa tilanteissa. Muun muassa toimitusten suuriosanottajamääräisiä loppukokouksia on yleisörajoitusten kiristyneessä jouduttu peruuttamaan ja siirtämään useissa kymmenissä tapauksessa. Eniten tilanteesta kärsivät ne asiakkaat, joille aikataulut ja niiden ennakoitavuus on tärkeää. Ns. koronalaki on osaltaan lisännyt mahdollisuuksia asiakaslähtöiseen toimintaan.

Lohkomiset ovat Maanmittauslaitoksen toimitustuotannossa yleisimpiä toimituksia, jotka aina perustuvat osapuolten keskinäiseen sopimukseen tai yksittäisen maanomistajan omalla maallaan maastossa tai muuten osoittamiin rajoihin. Lohkomisista ei juuri lainkaan tehdä valituksia, mikä osaltaan on osoitus Maanmittauslaitoksen toimitusinsinöörien suuresta ammattitaidosta. Covid-19 -pandemian vaikutusta lohkomisiin selvitettiin Anni Peltolan opinnäytetyössä. Etäyhteysvälineistä ylivoimaisesti eniten käytetty oli puhelin. Kirjallista menettelyä nimenomaisine etukäteissuostumuksineen pidettiin vanhaan toimitusproseduuriin verrattuna vieraana ja siten työläänä. mikä vähensi kirjallisen menettelyn käyttöä toimitusinsinöörien keskuudessa. Yksityistietoimituksessa sisältönä voi olla sopimuksen toteuttaminen kiinteistöjaotuksen puitteissa tai hyvinkin laajavaikutteinen arviointitoimitus, johon liittyy toimitusinsinöörin suorittama kokonaisvaltainen harkinta tiehankkeen sijoittamisesta maastoon ja asutuksen keskelle. Covid-19 -pandemian vaikutus yksityistietoimitusten menettelyyn vaihtelee edellä kuvatuista laajavaikutteisten arviointitoimitusten tilanteista sopimukseen perustuvien lohkomisten tilanteeseen, siten ns. laajalla skaalalla.

Poikkeuslain 302/2020 suuri merkitys on vaihtoehtojen antaminen, jolloin toimitusinsinööreille on jäänyt eri menettelyjä tiedottaa ja suorittaa toimituksia. Toistaiseksi covid-19 -pandemian aikana, kun kysyntä lohkomisille ei ole toistaiseksi laskenut, toimitustuotantoa on kyetty ylläpitämään ja lain 302/2020 poikkeusmenettelyjä on hyödynnetty, jolloin tuotanto on saatu suunnitelmissa etukäteen onnistuneesti arvioituksi sekä määrällisesti että laadullisesti.

Maanmittauslaitos pitää lain 302/2020 voimassaolon jatkamista vuoden 2021 loppuun asti erittäin tarpeellisena ja siten tehtyä hallituksen esityksen luonnosta kannatettavana.

Pääjohtaja

Allekirjoitettu sähköisesti
Arvo Kokkonen

Maanmittausneuvos

Allekirjoitettu sähköisesti
Markku Markkula